

بررسی دانه گرده نه رقم از مرکبات روی تشکیل میوه و میزان بذر در نارنگی پیچ علیرضا طلایی^۱، بهروز گلین^۲، یونس ابراهیمی^۳

۱- دانشگاه تهران، دانشکده کشاورزی

۲- مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور

۳- مؤسسه تحقیقات مرکبات کشور

نارنگی پیچ رقمی زودرس و از ارقام انتخابی مناطق شمالی کشور است. این رقم به دلیل خود ناسازگاری، نیاز شدید به گرده دهنده دارد و در صورت عدم وجود گرده دهنده مناسب در محیط پرورش آن میوه‌های کوچک، نامرغوب و یا پر بذری تولید می‌کند. در مرکبات دانه گرده دارای اثرات متازنیا و زنیا روی میوه و بذر است و می‌تواند روی خصوصیات فیزیکی و شیمیایی میوه اثر گذارد، به طوری که در تعیین کیفیت و کمیت میوه موثر واقع شود. بنابراین انتخاب دانه گرده مناسب برای گرده افشانی در ارقام خود ناسازگار از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. لذا به منظور دستیابی به گرده دهنده‌ای که تا حد امکان باعث افزایش درصد تشکیل میوه به همراه کمترین تعداد بذر شود این تحقیق صورت گرفت.

در این مطالعه، اثرات دانه گرده نه رقم از مرکبات (نارنج، گریپ فروت دانکن، لیمو شیرین، پرتقال سالوستیانا، نارنگی محلی، پرتقال هاملین، پرتقال محلی سیاورز، پرتقال مارس ارلی و دورگ طبیعی شل محله) روی تشکیل میوه و تعداد بذر در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی به مدت ۲ سال (۱۳۷۶ تا ۱۳۷۷) مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت. بعد از گرده افشانی دستی (مصنوعی) در دوران رشد و نمو میوه‌ها، هفت مرحله میزان ریزش یادداشت برداری شد و بعد از رسیدن، میوه‌ها برداشت شدند و درصد تشکیل میوه نهایی محاسبه گردید.

از جمع بندی نتایج مربوط به اندازه‌گیری‌ها و آزمایشات دو ساله چنین نتیجه می‌شود که تیمارهای مختلف گرده از نظر آماری روی درصد تشکیل میوه و تعداد بذر تفاوت‌های معنی داری دارند به طوری که بیشترین درصد تشکیل میوه از اثر دانه گرده پرتقال محلی سیاورز و نارنگی محلی و کمترین، بوسيله دانه گرده پرتقال مارس ارلی و گریپ فروت دانکن بدست می‌آید و همچنین بیشترین و کمترین میانگین تعداد بذر بترتیب از اثر دانه گرده نارنج و پرتقال هاملین حاصل گردید.